GALIMYBIŲ STUDIJA

Pilietinės visuomenės plėtros agentūra

2017 m.

Studiją rengė:

atviros Lietuvos fondas

europos namai

NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ INFORMACIJOS IR PARAMOS CENTRAS

Pilietinių iniciatyvų centras

LIJOT

LIETUVOS JAUNIMO ORGANIZACIJŲ TARYBA

Žmogaus teisių stebėjimo institutas

CIVITAS

PILIETINĖS VISUOMENĖS INSTITUTAS

OSF PROJEKTAI

Pilietinės visuomenės svarba ir NVO sektoriaus potencialas

Pilietinės visuomenės iššūkiai

Pilietinės galios indeksas: menkas visuomenės įsitraukimas į viešąją politiką.

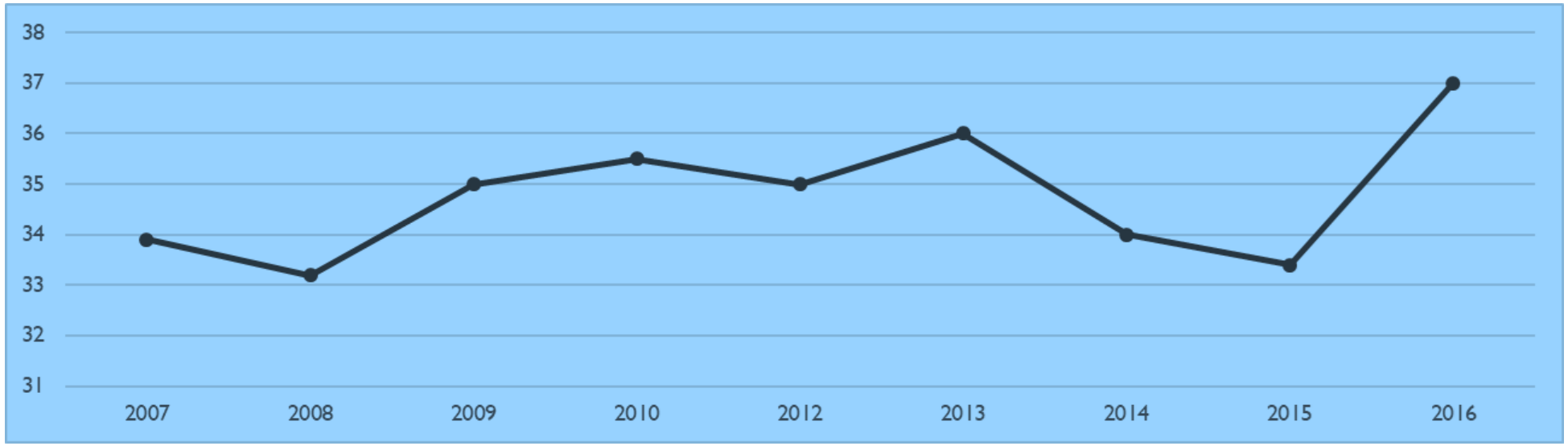

Kliūtys, su kuriomis susiduria NVO I

- Neaiškus teisinis reglamentavimas
- Finansinis nestabilumas

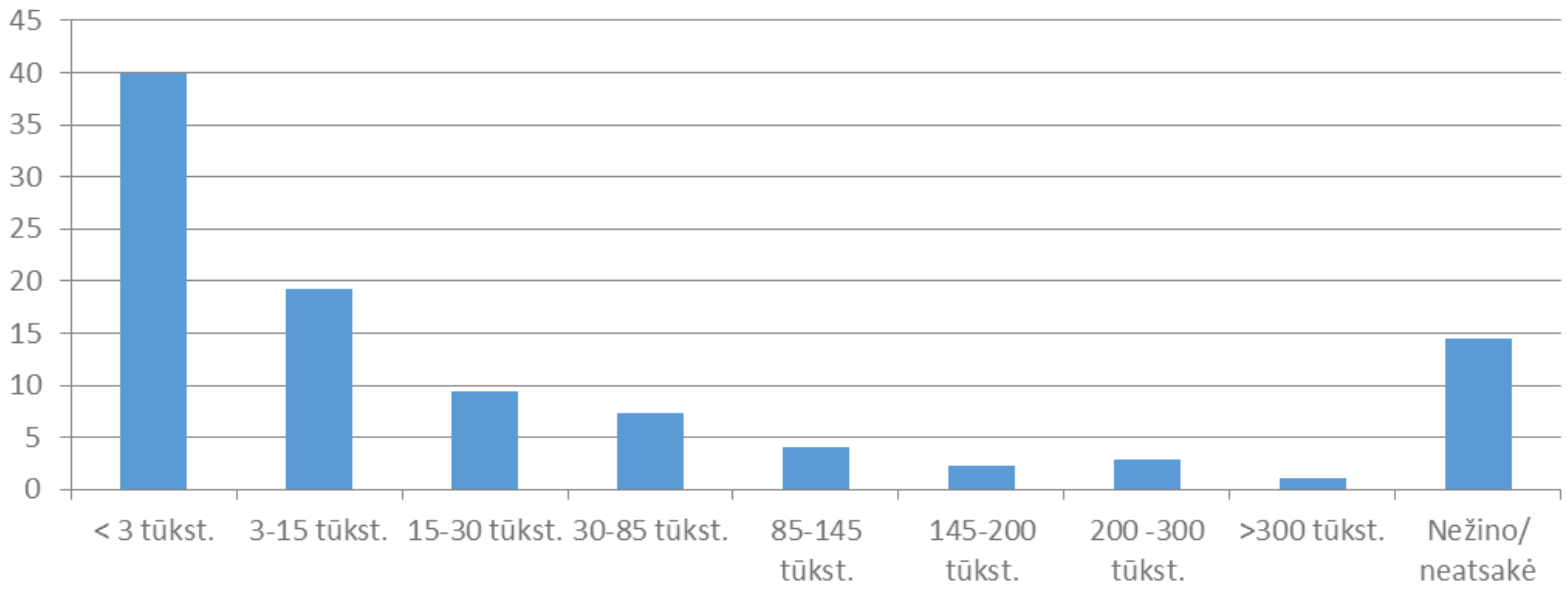

NVO finansavimo ypatumai I

- Ministerijų koordinuojamos teminės programos:
- Nedidelės apimties projektai/ dalinis metinis finansavimas;
- Poreikių neatitinkantys paramos skirstymo prioritetai, skaidrumo trūkumas;
- Daugiausiai finansuojamas paslaugų teikimas – ministerijų koordinuojamos programos 2014 – 2016 m. 66 mln. Eur.
- Menkai finansuojamas institucinių gebėjimų stiprinimas, savanorystė ir piliečių įsitraukimas į viešąją politiką.
- Vos 2 programos institucinių gebėjimų stiprinimui: 2016 – 2017 m. 1,184 mln. Eur.

Pilietinės visuomenės plėtros agentūros išskirtinumas: ilgalaikė, visuotinė, tarpsektorinė

- Apjungia skirtingus sektorius: valstybės tikslus ir NVO sektoriaus ekspertizę;
- Nepriklausoma nuo vienos tematinės žinybos;
- Didesnis paramos skirstymo skaidrumas;
- Galimybė užtikrinti nepertraukiamą finansavimą ilgalaikiams, tęstiniams projektams;
- Lanksčiau reaguojanti į staiga išryškėjusius pilietinės visuomenės poreikius;
- Užtikrina strateginį NVO sektoriaus vystymąsi: kaupia, analizuoja informaciją apie NVO sektorių, siekia geresnio suderinamumo su kitais NVO donorais, skatina gero valdymo principų sklaidą.

Agentūra remia projektus, kuriais užtikrinamas

I. Efektyvus ir demokratiškas viešosios politikos formavimas ir įgyvendinimas:

- Pilietinės visuomenės raidos monitoringas ir viešosios politikos vertinimo iniciatyvos, kiek tai susiję su viešųjų paslaugų teikimu ir piliečių įtraukimu į sprendimų priėmimo procesus;
- Bendradarbiavimo su institucijomis bei kitomis organizacijomis skatinimas;
- Užtikrinamas pilietinei visuomenei reikalingų tvarių, ilgalaikių ir strateginių resursų teikimas.

II. Pilietinės visuomenės (organizacijų) gebėjimų ugdymas:

- Skatinamas piliečių dalyvavimas NVO veiklose (įvairiais pagrindais);
- Keliama NVO veiklos kokybė ir didinamas jų skaidrumas, atsakomybė prieš narius;
- Remiamas NVO institucinių ir organizacinių gebėjimų ugdymas (ypač siekiant sustiprinti organizacijų gebėjimus teikti viešąsias paslaugas);
- Skatinama NVO tinklaveika.

III. NVO projektams, gavusiems projektinę paramą iš užsienio šalių ar ES institucijų fondų, suteikiamas paraiškovų turimas užtikrinti kofinansavimas

Finansavimo šaltiniai

- Nepaskirstyti 2% nuo GPM (2015 m. – 12,6 mln. EUR);
- Politinėms partijoms nepaskirstytas 1% nuo GPM (2015 m. – 6,6 mln. EUR);
- Iš valstybės biudžeto finansuojamos pilietinės visuomenės stiprinimo programos;
- Valstybės įmonių skiriama parama;
- Privataus kapitalo lėšos.

Agentūros valdymas I

- Perduodant Agentūros valdymą NVO sektoriaus savireguliacijai (be valstybės dalyvavimo);
- Valdyme dalyvaujant išimtinai tik valstybės institucijai;
- Agentūros valdyme dalyvaujant valstybės institucijai kartu su NVO.
- Galimi dalininkų variantai steigimo metu:

1+1	Valstybės institucija + NVO
2+2	Valstybės institucija + valstybės institucija + NVO+ NVO
1+2	Valstybės institucija (su dviem balsais) + NVO + NVO
2+1	Valstybės institucija + valstybės institucija + NVO (su dviem balsais)

Agentūros valdymas II

- Galimų teisinių formų palyginimas:

	Viešoji įstaiga	Biudžetinė įstaiga
Sektorių bendradarbiavimo principo užtikrinimas	Taip	Ne
Didesnis atsparumas pasikeitus politinei situacijai	Taip	Ne
Likučio nuo gyventojų nepaskirstyto 2 ir/ arba 1 proc. GMP perdavimas	Taip	Taip
Galimybė finansuoti ilgalaikius projektus (neapribojimas biudžetiniuose metuose)	Taip	Ne

Siūloma teisinė forma – viešoji įstaiga
Galima valdymo modelio schema

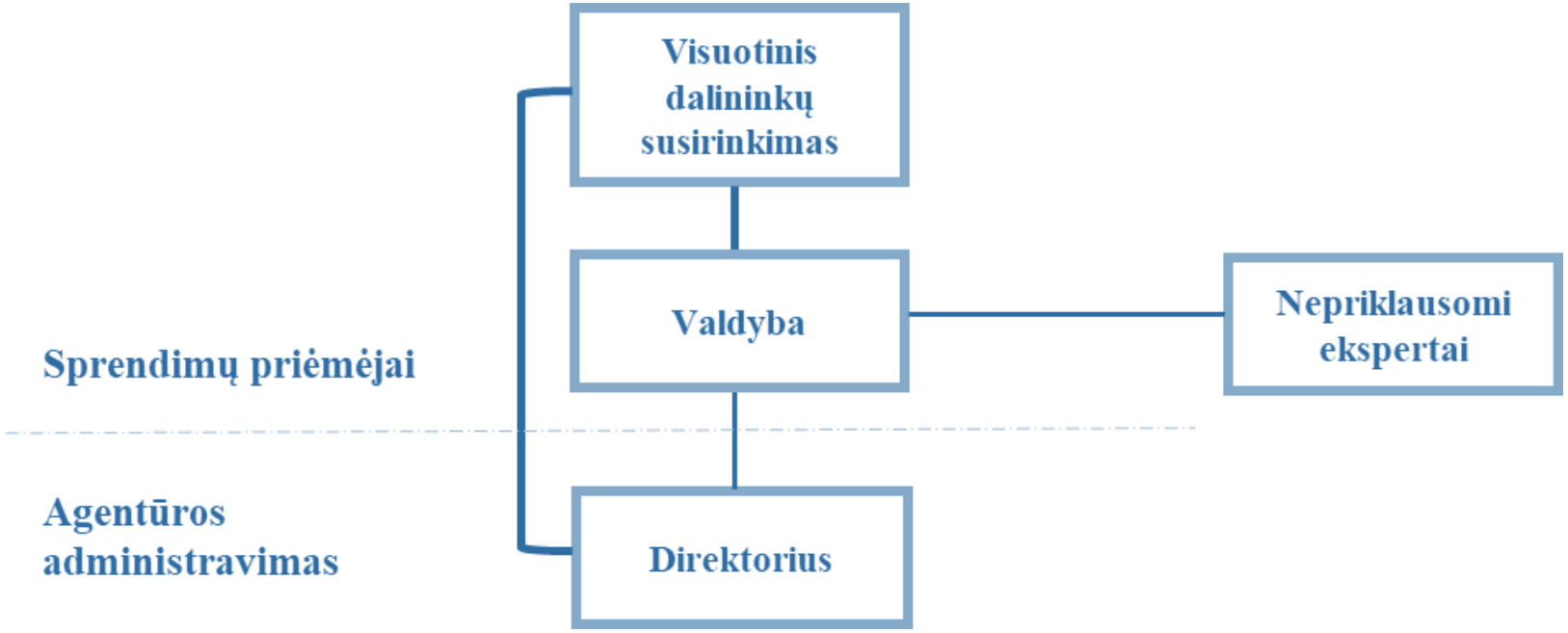

Steigimo ir veiklos rizikos, jų valdymas

- Politinės ir institucinės;
- Finansinės ir ekonominės;
- Skaidrumo;
- Operacinės (valdymo).

Teisiniai/ administraciniai pakeitimai

- Naujas PVPA įstatymas;
- NVO plėtros įstatymo papildymas atskiromis nuostatomis:

- dėl Pilietinės visuomenės plėtros agentūros steigimo;

- patobulintas NVO apibrėžimas.

- Kiti teisės aktai (pvz. GPM įstatymas).

Ačiū už dėmesį!

Kitų fondų administracinių išlaidų palyginimas

	JAUNIMO TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO AGENTŪRA (JTBA)		KULTŪROS TARYBA		MOKSLO TARYBA		SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS	
Metai	Erasmus + biudžetas jaunimo srities projektams (EUR)	JTBA, admin %	Paskirstomas paramos biudžetas (EUR)	KT admin, %	Paskirstomas paramos biudžetas (EUR)	MT admin, %	Paskirsto-mas paramos biudžetas (EUR)	SRTR admin, %
2015	3 123,937	10,40%	15 640,754	7.27%	18 065,000	16.85%	2 592,908	5.30%
2016	3 165,500	9,50%	16 161,011	8.52%	15 692,000	13.73%	2 568,146	6.20%
2017	3 843,974	10.0 %	16 313,742	8.44%	Nėra duomenų	Nėra duomenų	Nėra duomenų	Nėra duomenu

Užsienio pilietinės visuomenės fondų palyginimas

	Biudžetas, EUR	Finansavimo šaltinis	Tikslas ir kas remiama
Latvija: Visuomenės integracijos fondas, 2011	2014 – 8 098,197 (valstybės biudžeto lėšos- 14,2 %) 2015 – 9 910,313 (15,7%) 2016 – 8 218,096 (21,8%)	Valstybės biudžetas, ES ir kitų valstybių, privačios paramos lėšos.	Visuomenės integracija
Kroatija: Nacionalinis pilietinės visuomenės vystymo fondas, 2003	2014 – 7 711419 2015 – 7 914482 2016 – 6 836416 95% biudžeto sudaro lėšos iš loterijų mokesčių.	Valstybės biudžeto lėšos (loterijų, turto mokesčių dalis), paaukotos lėšos ir kitos pajamos, ES paramos lėšos.	Skatinti ir plėtoti Kroatijos pilietinę visuomenę. Atskiros ministerijos ir toliau vykdo NVO finansavimo projektus savo srityse, o fondas daugiausia dėmesio skiria NVO institucinių gebėjimų ir nedidelių (angl. grass-roots) organizacijų stiprinimui.
Vengrija: Nacionalinis visuomenės fondas, 2003	2005 – 28 000000	Valstybės biudžeto lėšos (bent 1 % nuo piliečių NVO paskirto GPM, bet ne mažiau nei 0.5% viso metinio pajamų mokesčio dydžio).	Remti pilietinės visuomenės organizacijas Vengrijoje. Fondas remia NVO (asociacijos ir fondai). Tapo valdžios struktūroms lojalių organizacijų finansavimo priemone.